

# Urolige elever koster oss dyrt

Urolige elever må bli bedre ivaretatt, ikke minst for medelevenes skyld.

**E**n ny studie viser at det kan koste dyrt å ha en spesielt urolig elev i klassen; det gir medelevene dårlige karakterer, lavere utdanning og lavere fremtidig inntekt.

Studien med tittel «The Long-Run Effects of Disruptive Peers» (NBER working paper no. 22042) er gjennomført av de amerikanske samfunnsøkonomene Carrell, Hoekstra og Kuka.

Resultatene er oppsiktsvekkende. Samtidig gir denne forskningen en vond bismak. Det er fordi urolige elever, eller bråkmakere som de ofte blir kalt, ikke trenger ytterligere stigmatisering. De trenger å bli sett. De trenger å få hjelp. Bråkmakerne er imidlertid tjent med at vi som sitter med denne bismaken, tenker grundigere på hva studien faktisk betyr.

La oss tenke at studien viste det motsatte - at det spiller ingen rolle for elevenes læring å ha elever med adferdsproblemer i klassen. Da hadde det betydning at avkastningen på ressurser satt inn mot spesielt urolige elever, var begrenset til disse elevene. I stedet tyder studien på at slike ressurser, i tillegg til å hjelpe de urolige elevene, kan gi en meravkastning i form av betydelig mer læring hos medelevene. Derfor er studien viktig.

Studien forteller oss at det kan være en stor samfunnsøkonomisk gevinst i å ivareta spesielt urolige elever bedre.

Det å vise en årsakssammenheng mellom urolige elever i klassen og medelevenes utvikling er svært utfordrende. Utfordringen er at bakenforliggende faktorer kan påvirke både antall urolige elever i klassen og medelevenes skoleprestasjoner.

For eksempel kan lærere som gir opp de urolige elevene og bruker alle sine krefter på de fokuserte elevene, bidra til at klasser med mange urolige elever som gjør det svært dårlig (fordi de ikke får hjelp), samtidig som medelevene gjør det svært bra (fordi de får all oppmerksomhet). Da kan vi få det absurde resultatet at det er bra for elevenes resultater med urokråker i klassen.

Det geniale i den nye studien er at de bruker en bakenforlig-



Studien forteller oss at det kan være en stor samfunnsøkonomisk gevinst i å ivareta spesielt urolige elever bedre, skriver artikkelforfatteren. Illustrasjonsfoto: Aleksander Nordahl

## Fredagskronikk

Mari Rege



gende kilde til elevenes adferdsproblemer. De har data på hvilke elever som kommer fra hjem med rapportert vold i hjemmet, og støtter seg på en rekke studier som viser en sterk sammenheng mellom vold i hjemmet og problemadferd på skolen. Slik slipper forskerne å spørre læreren eller medelevene om urolige elever i klassen. De vet at dersom en elev gikk på trinn med mange elever fra hjem med rapportert vold, så øker dette forventet antall urolige elever på trinnet.

Forskerne viser at dersom en elev kommer på et trinn der mange av medelevene har opplevd vold i hjemmet, så får de betydelig lavere karakterer i grunnskolen, tar mindre utdanning og tjener mindre som voksen.

Virkningen er stor: En urolig elev i klassen gir medelevene en gjennomsnittlig lønnsreduksjon på tre-fire prosent som 24-åringer. I analysen kontrollerer forskerne for skole og en rekke familiekjennetegn.

Selv om studien er overbevisende, er det også grunner til å være kritisk. Spesielt når man tolker størrelsen på estimatet, må man ha i mente at dette er estimert ut fra variasjon i antall

elever som har opplevd vold i hjemmet, som kan gi svært alvorlige atferdsvansker. I tillegg er studien på elever fra Florida i USA, og vi skal være forsiktige med å overføre resultatene til den norske offentlige skolen uten tilsvarende studier i Norge.

Det kan jo tenkes at vi i Norge allerede er flinke til å sette inn ekstraressurser i klasser med spesielt utfordrende elever. Dessverre tyder Pisa-resultatene på noe annet. Her rapporterer norske elever stadig om at de plages av uro og ønsker mer arbeidsro i timene. Det kan være flere årsaker til dette.

I lys av uroen i norske klasserom som kommer frem i Pisa-resultatene, er studien fra USA en tankevekker. Kanskje i frykt for å tale den inkluderende norske offentlige skolen imot, så aksepterer vi i for stor grad at urolige elever får ødelegge for medelevenes læring?

Vi trenger mer forskning om hvordan urolige elever påvirker skoleresultater i den norske skolen, og hvilke tiltak som kan hjelpe både de urolige elevene og medelevene, samtidig som vi ønsker å beholde en inkluderende skole.



**Virkningen er stor: En urolig elev i klassen gir medelevene en gjennomsnittlig lønnsreduksjon på tre-fire prosent som 24-åringer.**

Studien tyder på at samfunnet betaler en pris for å inkludere elever med adferdsproblemer.

I stedet for at samfunnet betaler for en inkluderende skole i form av dårligere skoleresultater hos medelever og utbrente lærere, må samfunnet betale for den i form av bedre ivaretagelse av elevene med adferdsproblemer.

**Mari Rege**, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og ESOP ved UiO

Mer debatt på side 28-30

**Dollarsmell for Forsvaret**  
Dagfinn Rime og Håkon Tretvoll

**Styrer Dagros fra en app**  
Harald Volden

**Grønn skattebom om miljøavtaler**  
Hallstein Havåg

**Stopp «fjernledelse»**  
Torgeir Micaelsen

**Dyrere og dårligere sykehjem**  
Hulda Gunnlaugsdottir

**Debattansvarlig:** Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

**Hovedinnlegg/kronikk:** Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.